

Magda Sučková

Seminární práce do předmětu PSY717 Statistická analýza dat

26. 5. 2013

Popularizační sdělení: článek pro National Geographic Česko (třeba)

Csémy, L., Zábranský, T., Grohmannová, K., Dvořáková, Z., Brenza, J., & Janíková, B. (2012). Dospívající uživatelé heroinu a pervitinu po 14 letech: analýza psychosociálních charakteristik. *Československá psychologie*, 56. Dostupné z https://is.muni.cz/auth/el/1423/jaro2013/PSY117/39725643/Csemy_et_al_2012.pdf?stodium=544532

UŽIVATELÉ DROG PO 14 LETECH: ABSTINENCE A PROBLÉMY S PRACOVNÍM UPLATNĚNÍM

Jaký dopad má užívání tvrdých drog v dospívání na život v dospělosti? Tuto výzkumnou otázku si nedávno položil tým odborníků z pražského Psychiatrického centra a Centra adiktologie. Hlavním cílem jejich studie bylo zjistit, jak velká část účastníků výzkumu drogové závislosti u adolescentů provedeného v letech 1996-1998 má i po 14 letech od ukončení tohoto výzkumu problémy s tvrdými drogami, jakou jsou heroin a kokain, a v jakých charakteristikách se tito účastníci liší od těch, kteří již problémy s drogami nemají.

Ukázalo se, že účastníků bez problémů s drogami (tedy takových, kteří neužívali tvrdou drogu ani žádnou substituční látku, jako např. metadon) bylo ve vzorku následného výzkumu celkem 75%, což je číslo vyšší než v zahraničních studiích (tento rozdíl však mohl být zapříčiněn odlišnými metodami náboru účastníků). Co se týče zjištěných rozdílů mezi skupinou bez problémů s drogami a skupinou, která uváděla problémy s drogami i po 14 letech, problémy s drogami jsou spojeny s větším množstvím problémů se zdravím, se zaměstnáním, s dodržováním zákona, s problémy v rodině a psychickými problémy. Tyto souvislosti, ač statisticky významné (tzn., že je jen velmi malá pravděpodobnost – méně než 5%, že by tato data byla získána pouhou náhodou, kdyby mezi uvedenými charakteristikami vztah nebyl), nelze však vnímat jako ukazatele kauzality, nelze tedy říci, že užívání drog

způsobuje výše uvedené problémy, mohlo by tomu být i naopak. Kauzalitu by mohla prokázat pouze experimentální studie, o kterou se v tomto případě však nejedná.

Skupina účastníků s problémy s drogami se také odlišovala tím, že se v naprosté většině případů jednalo o uživatele heroinu z původního výzkumu z 90. let (92% oproti 46% ve skupině bez problémů s drogami), kteří tehdy výrazně častěji uváděli denní konzumaci drog (85%) než dnešní abstinenti (34%). Další charakteristikou, ve které se obě skupiny liší, je procento účastníků žijících v manželském sňatku: u abstinentů je to 36% oproti 23% v neabstinující skupině. Na rozdíl od předchozího však tento rozdíl není statisticky významný.

Výzkumu „Mládež a návykové látky“ se v 90. letech zúčastnilo celkem 180 dospívajících závislých na tvrdých drogách; šlo především o klienty pražských nízkoprahových zařízení Drop-In a K-centrum. Tehdy s účastí na případném následném šetření souhlasilo 124 dospívajících; výzkumnému týmu se však i přes velké úsilí podařilo vyhledat a k účasti na novém výzkumu přesvědčit pouze 42% tohoto vzorku. Nicméně vzhledem k tomu, že v českém prostředí se jedná o jediný výzkum svého druhu, přináší i přes možná zkreslení v důsledku velkého zmenšení původního vzorku (které je ovšem zcela běžné u dlouhodobých výzkumů jako tento) cenné informace. Autoři ostatně pro odhalení možných zkreslení provedli srovnání důležitých charakteristik skupiny účastníků následného výzkumu a skupiny nedohledaných účastníků a našli pouze dva výrazné a statisticky významné (nenáhodné) rozdíly: vyšší zastoupení uživatelů heroinu jako primární drogy (58,3% oproti 33,8%) a vyšší subjektivně pocíťovanou sílu návyku v první z výše zmíněných skupin. Otázkou však zůstává, zda důvody nemožnosti dohledání účastníka v místě bydliště nepředstavují samy o sobě významnou proměnnou, tuto možnost však bohužel nelze nikterak potvrdit ani vyvrátit. Je jisté, že výzkumníky čeká na tomto poli ještě mnoho práce a mnoho zajímavých a užitečných objevů.

Laický čtenář by měl problém tomu porozumět, ale cením si vašich úvah. Opravu přijímám. 10b